

Obydlí / Duše / Duše jako „obydlí“ subjektu / FYSIS

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1991](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1991](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 16. 6. 1991
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 16. 6. 1991

Obydlí / Duše / Duše jako „obydlí“ subjektu / FYSIS

Jung přirovnal jednou lidskou duši k obydlí (*Essais de psychologie analytique* – esej *Pozemská výbava duše*). Bachelard nehodlá zůstat u pouhé metafory, ale trvá na doslovném pochopení: „naše duše je obydlím. A kdykoliv vzpomínáme na domy a na pokoje, učíme se zabydlovat sebe samé, bydlet v sobě samých“ (*La Poétique de l'espace*). Tato myšlenka nás přivádí na možnost lépe pochopit a lépe vyjádřit vztah mezi tím, kým člověk je, a tím, co „má“ spolu se svým „pobytem“. Není to asi jen pouhým jazykovým návykem, že mluvíme o tom, jak má člověk (a nejenom člověk, ale každá živá bytost) tělo, ba dokonce jak má duši (podle Aristotela zase každá živá bytost, rostlina duši vegetativní, živočich duši animální, člověk ducha). Tu vzniká nutně otázka, kdo je tím, kdo „má“ tu duši i tělo. Dohodneme-li se na tom, že pro toho, kdo má nebo může mít tělo i duši, použijeme slova „subjekt“ (neboť to je jediný takový termín, který při jistém způsobu pochopení je *ex definitione* non-objekt, ne-předmět), pak se tu pro nás otvírá nejbližší další otázka, jaký je vlastně skutečný (efektivní) vztah mezi subjektem a jeho tělem, resp. jeho duší. A právě v tomto momentu se nám zdá Jungova metafora a Bachelardovo doslovné její pochopení značně výhodnou možností. Opravdu můžeme onu psychosomatickou skutečnost, o které se tradičně mluví jako o těle a o duši, považovat za jakési obydlí pro subjekt. Není tedy tělo obydlím (ani vězením) pro duši, jak to mínili staří Řekové (a jak to odkázali mnoha generacím Evropanů), nýbrž životní běh ve smyslu FYSIS je jakýmsi obydlím pro subjekt. Mohli bychom říci, že se můžeme a máme zabydlovat ve své FYSIS, nebo také – přesněji řečeno – ve svém životě. Povaha našeho zabydlení významně spoluurčuje kvalitu našeho života.

(16. 6. 1991)

910616